

Лин Јонглијанг^[1]

Кинески центар за савремене светске студије
Пекинг (НР Кина)

УДК 327::911.3(510:4)
Прегледни научни рад
Примљен 09. 06. 2021.
Прихваћен 21. 06. 2021.
doi: 10.5937/napredak2-32686

Систем сарадње Појас и пут: општи оквир и развојни пут

Сажетак: Од увођења иницијативе Појас и пут 2013. године, у оквиру ње се појавио читав низ механизма и платформи које су активно продубиле ову иницијативу и учиниле је практичнијом. Организација за европску сарадњу и развој (OECD), Светски економски форум и остали механизми и платформе са вишегодишњим искуством могу да подстакну ову иницијативу у изградњи сопственог система сарадње. Ради промовисања тог система треба нагласити водећу, стручну, практичну популарност и заснованост ових механизма и платформи на правди да би се утврдило с којим напредним идејама и институцијама они треба динамично да се интегришу у дати процес.

Кључне речи: Појас и пут, системи сарадње, механизми сарадње, глобално управљање

Као главна земља са систематичним утицајем, Кина је предложила и промовише сарадњу у оквиру иницијативе Појас и пут. Та сарадња свакако ће имати значајан утицај на међународни поредак и управљање. С обзиром на то да је сарадња у оквиру ове иницијативе ушла у нову фазу захваљујући високом квалитету, неопходно је сагледати развој релевантних механизма и платформи користећи истовремено искуство разних видова система сарадње да би се остварили што бољи резултати у оквиру иницијативе.

Општи оквир за систем сарадње у иницијативи Појас и пут

Од предлагања иницијативе Појас и пут пре осам година појавио се велики број релевантних

механизма и платформи сарадње. Неки од њих настали су као резултат врхунског нацрта, док су остали били „додатни бонус“ захваљујући активном учешћу партнера у сарадњи. Спој врхунског нацрта и партнерског деловања представља суштински оквир система сарадње Појас и пут.

Пре свега, успех првог и другог форума Појас и пут о међународној сарадњи створио је конкретно „језгро“ за систем сарадње у оквиру ове иницијативе. Наиме, други форум је био репрезентативнији, већег обима и богатијег садржаја. Разни учесници су у заједничком комуникеу донетом на округлом столу лидера истакли: „Поздрављамо напоре у циљу даљег промовисања билатералне и међународне сарадње са Кином у оквиру иницијативе Појас и

[1] linyongliang_idcpc@163.com

пут. Планирамо редовно одржавање форума Појас и пут и могућност одржавања накнадних догађаја.“ Учесници су такође нагласили да се радују трећем форуму (Међународна сарадња, 2019). Редовни форуми Појас и пут имаће значајнију улогу у сарадњи у оквиру иницијативе и обезбедити најрелевантнију платформу за постизање консензуса, усмеравање тока и промоције сарадње, стварајући на тај начин снажно „језгро“ за систем сарадње Појас и пут.

Друго, потписивање више од 200 билатералних и мултилатералних међуржавних докумената поставило је важне институционалне темеље за систем сарадње Појас и пут. До краја јануара 2020. године 138 земаља и 30 међународних организација потписало је 200 докумената о сарадњи с Кином. Та документа су важан елемент у систему сарадње Појас и пут. Исто тако, Појас и пут и његов концепт сарадње такође су укључени у документа о резултатима значајних међународних механизма као што су УН, G20, Азијско-пацифичка економска сарадња и Шангајска организација за сарадњу. Потписивање и објављивање ових докумената о сарадњи пружа неопходне институционалне гаранције за систем сарадње Појас и пут на међународном плану.

Треће, успостављање низа механизма омогућило је платформе у пракси. Захваљујући развоју „шест коридора и шест канала који служе многобројним земљама и лукама“, појавиле су се и разне платформе сарадње под називом Појас и пут: Кина и Пакистан основали су заједнички комитет за сарадњу у оквиру коридора Кина–Пакистан; у Пакистану је основан парламен-

тарни комитет о коридору Кина–Пакистан; у Немачкој је покренута савезна асоцијација Појас и пут; истраживачки центар Појас и пут отворен је на британским универзитетима у Кембриџу и Ланкастеру; у Јапану је отворен Јапански истраживачки центар Појас и пут. Покренуте су и друге платформе, укључујући Удружење стручњака Пут свиле и Мрежу за сарадњу невладиних организација Пут свиле. Све ове платформе промовишу различите аспекте сарадње у оквиру иницијативе, а из дана у дан су све професионалније и специјализованије.

Четврто, унапређивање кинеских националних политика које је у току даје подстрек систему сарадње Појас и пут. Водећа група иницијативе поступа као главни координатор за њен развој тако што сазива конференције реагујући на разна питања у вези са сарадњом у оквиру Појаса и пута. Одељења у Централном комитету Комунистичке партије Кине и у Државном савету развијају механизам координације за повезивање у пет главних области (координација политике, инфраструктурно повезивање, неометана трговина, финансијска интеграција и блискији међуљудски односи) и такође граде дигитални, чист и зелени (еколошки) Пут свиле. Та одељења учвршћују координацију и уводе нове стратешке планове и иновативне мере. Разне локације у Кини такође учествују у развоју иницијативе на основу сопствених снага, постављајући себи све захтевније научне и прецизне циљеве. Уопштено узев, систем координације политике Појас и пут уобличава се у Кини „од врха надоле“ и „одоздо ка врху“, заједно са иновативним мерама.

**Основни оквир система сарадње
„Појас и пут“**

Форум за међународну сарадњу Појас и пут	14-15. мај 2017, први форум за међународну сарадњу Појас и пут; 25-27. април 2019, други форум за међународну сарадњу Појас и пут.
Механизми међудржавне сарадње	Од јануара 2021. Кина је потписала 205 докумената о сарадњи Појас и пут са 171 државом односно међународном организацијом. Кина је развила механизме сарадње са владама тих држава.
Функционални механизми	– Механизам за консултације Појас и пут у оквиру политичких партија; – Мрежа за сарадњу невладиних организација Пут свиле; – Удружење стручњака Пут свиле; – Информативна мрежа Појас и пут; – Савез међународних научних организација.
Кинески систем за подршку унутрашње политике	– Главна група за промовисање иницијативе Појас и пут на националном нивоу; – Повезани механизми координације које су успоставили Централни комитет КП Кине и централна влада; – Главна група за промовисање иницијативе Појас и пут на нивоу провинција, аутономних покрајина и општина.

**Историјско искуство у вези са
механизмима мултилатералне
сарадње**

За иновативни концепт попут система сарадње Појас и пут не постоје савршено развијени модели или искуство. Међутим, инспирација се може наћи у анализи искуства репрезентативних механизма и платформи кроз историју.

Први пример је Организација за европску сарадњу и развој (OECD). Њена претходница, Организација за европску економску сарадњу и развој (OEEC) основана је 1948, да би 1961. била преименована у OECD. До априла 2020. OECD је имала 37 чланова и успоставила је партнерства са бројним земљама, међу којима су Кина, Бразил, Индија, Индонезија и Јужноафричка Република (Организација за економску сарадњу и развој). OECD као своје вредности промовише објективност, отвореност, иновације, истраживање и правду. Осим годишњих извештаја, ова организација издаје и Економску прогнозу OECD и редовне економске прегледе. Њени извештаји постали су важна референца за међународну заједницу у процени глобалних економских кретања, док су индустријски стандарди које је OECD поставила за управљање предузећима, образовање, пољопривреду и опорезивање такође постали прихваћени међународни стандарди. Постоји неколико разлога за међународни утицај ове организације. Први разлог је то што има фокус. Готово све њене активности усмерене су на економску сарадњу, без претераног позивања на политику и безбедност. Друго, она

ужива велики стручни углед. OECD показује своје стручно знање објављујући квалитетне истраживачке извештаје који су допринели њеној компетентности у области развоја. Треће, ова организација ради на промоцији. OECD тежи да уведе разна правила и стандарде за међународну заједницу, покушавајући да их учини прихватљивим на међународном плану.

Други пример је Светски економски форум (Светски економски форум), односно његов претходник, Европски форум за менаџмент (основао га је немачки професор Клаус Шваб 8. фебруара у 1971). Професор Шваб је желео да изгради форум за дискусије о руковођењу и да подстакне европске компаније да прихвате амерички начин руковођења. Предложио је и промовисао концепт „заинтересоване стране“, позивајући руководиоце компанија да узму у обзир интересе и потребе разних заинтересованих страна, укључујући акционаре, клијенте, купце, запослене, заједнице и локалне управе. Касније, због раздвајања вредности долара од вредности злата, професор Шваб је проширио тему са самог руковођења на привреду и друштво, поклањајући више пажње важним темама као што су светски економски трендови. Од 1979. овај форум редовно објављује Извештај о глобалној конкурентности и истраживачке извештаје у разним областима, па је постепено постао центар знања. Године 1987. Европски форум за менаџмент преименован је у Светски економски форум (WEF). Данас Форум тежи да поступа као међународна организација за сарадњу између јавног и приватног сектора, позивајући политичке и пословне вође да заједно направе глобалне, регионалне и

индустријске планове. Форум има огроман међународни утицај пре свега због следећих достигнућа. Прво, као и његов претходник, овај Форум такође је стално усредсређен на горућа питања у светској привреди која су системски значајна; друго, створио је стручни имиџ. Осим што редовно објављује квалитетне извештаје, форум такође на конференцијама представља релевантне извештаје, нпр. „Ограничења раста“, који покрећу дискусију на међународном нивоу. Треће, Форум заступа објективан и инклузиван став и подстиче сагледавање света на строг, систематичан и непристрасан начин. Позива разне учеснике да поделе своја гледишта и окупља чланове међународне заједнице да сарађују како би се изборили са међународним изазовима.

Развој система сарадње Појас и пут у будућности

Претходно поменути међународни механизми и платформе знатно се разликују од Појаса и пута у односу на историјску позадину, функције, позиционирање, концепт, принципе и карактеристике. Међутим, њихово развојно искуство може послужити као инспирација за развој система сарадње Појас и пут.

Пре свега, систем сарадње Појас и пут требало би да се усредсреди на иновативност, односно пионирске напоре. Треба да тежи иновацији система, да смишља и успоставља мултинационалне системе руковођења за главне пројекте, залаже се за либерализацију и ублажавање правила о међународним инвестицијама и доприноси изградњи нових

међународних система финансијских правила како би се остварила међународна економска сарадња. У међувремену, овај систем сарадње требало би још више да користи потенцијал за сарадњу и подстиче учешће и деловање компанија, медија, стручних саветодавних тела и невладиних организација кроз механизме и платформе Појаса и пута.

Друго, овај систем сарадње треба да задржи професионалност. Може се усредсредити на кључну улогу „платформе за сарадњу и развој“ и олакшати сарадњу на пројектима тако што ће прикупљати и објављивати информације. Сходно томе, треба редовно да објављује стручне истраживачке извештаје о економској ситуацији, инвестиционим ризицима, технолошком напретку, безбедносним ризицима и повезаности политике, трговине, финансија, инфраструктуре и размене искустава међу људима. Треба да се залаже за комуникацију и дебате разних партнера, да у системе и правила интегрише консензус, те да постепено промовише идеје, правила и стандарде на међународној сцени.

Треће, систем сарадње Појас и пут треба да буде практичан. Наиме, неопходно је да прати развој релевантних пројеката Појас и пут како би осигурао сопствену снагу. Стога систем сарадње Појас и пут треба да узме у обзир практичне потребе и проблеме, да промовише изградњу центара знања, укључујући и велику базу података Појас и пут: треба да оправда своју улогу у постизању консензуса и подстицању сарадње, користи потенцијал за сарадњу, избегава непотребне сукобе и решава спорове, а све ради осигурања сталног унапређења развоја иницијативе Појас и пут.

Четврто, систем сарадње Појас и пут такође треба да подржава правду. Он поштује принцип остваривања заједничког раста кроз дискусију и кооперацију. Дељење користи од развоја није само циљ у оквиру Појаса и пута, већ и значајна гаранција за његов одрживи развој. Овај принцип и приступ оријентисан на људе рефлектује став Кине о давању првенства правди у односу на интересе, као и промоцији развојне перспективе. Изградња система сарадње Појас и пут треба да има јединствену улогу у помагању обичним људима и осигуравању чврстог садејства између пројеката и локалног економског и друштвеног развоја.

Потенцијалне праксе за систем сарадње Појас и пут

Без обзира на то да ли боље служи релевантним пројектима или се залаже за иновативни развој глобалног управљања, „међуповезаност“ би требало да буде приоритет у промоцији система сарадње Појас и пут. „Међуповезаност“ би требало да се остварује између концепата, институција и у пракси. На тај начин ће систем сарадње Појас и пут постати свеобухватнији и кохерентнији, компатибилнији са системом глобалног управљања, па ће задржати сопствени квалитет и снагу.

Пре свега, „међуповезаност“ може да допринесе иновацијама у концепту глобалног управљања. Систем сарадње Појас и пут има за циљ да „повећа квантитет“ на основу постојећег система глобалног управљања. Због тога би требало да поштује Повељу УН и релевантне принципе, пружи свеж подстицај

светској привреди кроз развој система Појас и пут и повећа позитивну енергију за иновирање глобалног управљања. Исто тако, систем сарадње Појас и пут треба да позове разне стране на иновацију, истраживање нових концепата, нових начина и путева међународне сарадње и глобалног управљања. Неопходно је да подржи отвореност и инклузивност, повећа поштење и правду, те покуша да уклони негативне утицаје протекционизма, конзервативизма, унилатерализма и популизма.

54 |

Друго, „међуповезаност“ може помоћи повећаној интерној координацији система сарадње Појас и пут. Иако у оквиру овог система постоје разни механизми и платформе, неким од њих недостаје комуникација са осталима, неки су сувишни, док неки нису добро координисани са осталима. Да би се осигурало да систем сарадње Појас и пут може да оправда своју улогу, треба повећати координацију између ових механизма и платформи ради обезбеђивања неометаног унутрашњег функционисања система сарадње Појас и пут. Конкретно, требало би повећати међуповезаност и координацију кроз смернице „од врха надолу“ и истраживање „одоздо ка врху“ како би овај систем био још стручнији и ефикаснији. Исто тако, неопходно је примењивати регулисано руковођење засновано на развоју Појаса и пута да би релевантни рад био уредан, добро организован и делотворан.

Треће, „међуповезаност“ може допринети промоцији интегрисаног развоја система сарадње Појас и пут, као и осталих система сарадње. Појас и пут је већ у великој мери усклађен са разним системима сарадње на глобалном и регионалном нивоу (Форум међународног самита о сарадњи,

2019). Државни органи у Кини такође остварују све већу сарадњу са сличним институцијама у партнерским земљама (Форум Појас и пут, 2019). Систем сарадње Појас и пут у будућности може додатно да учврсти усклађеност са глобалним и регионалним механизмима сарадње као што су УН, Асоцијација нација Југоисточне Азије, Европска унија и Евроазијски економски савез. Области сарадње обухватиће концепт развоја, планирање развоја, економски и друштвени систем, културне вредности, обичаје, праксе и пројекте, уз заговарање свеобухватног развоја за све.

Четврто, „међуповезаност“ може осигурати да се систем сарадње Појас и пут развија упоредо с променама које доноси одређени временски период. С обзиром на то да овај систем стално напредује, требало би да остане отворен и флексибилан како би обезбедио довољно простора за будуће реформе. На пример, како иницијатива Појас и пут буде напредовала, поједине државе ће усвајати нове развојне планове, док ће друге уводити нове развојне стратегије, па самим тим систем сарадње треба да остави довољно „прозора“ за нове планове о сарадњи. Нова фаза научне и индустријске револуције промениће начин живота на упадљив начин – пореметиће чак и неке традиционалне области и довести до нових модела пословања. Стога систем сарадње Појас и пут треба да одговори на те промене. Исто тако, пандемија ковид 19 нагласила је потребу за сарадњом и координацијом између држава, па би у тој ситуацији требало припремити конкретан систем сарадње Појас и пут.

У закључку, систем сарадње Појас и пут је значајна историјска пракса која изискује

уједињене напоре. Треба наставити са смишљањем иновативних идеја о сарадњи, с повећањем њене ефикасности и дељењем

користи од остварене сарадње да би се заједно омогућила још светлија перспектива за друштво са заједничком будућношћу за човечанство.

Sources / Извори

Сарадња Појас и пут обликовање светлије заједничке будућности – заједнички комунике округлог стола лидера на 2. форуму Појас и пут о међународној сарадњи, 27. април 2019, http://www.xinhuanet.com//2019-04/27/c_1124425237.htm.

Организација за економску сарадњу и развој, <http://www.oecd.org/about/history/>.

Светски економски форум, <https://www.weforum.org/>.

Механизми и планови регионалне сарадње поменути у Заједничком комуникеу округлог стола лидера на 2. форуму Појас и пут о међународној сарадњи: Главни план *ACMECS* (2019–2023), Афричка унија, укључујући Програм за развој инфраструктуре у Африци (*PIDA*), *APEC* Нацрт повезаности, Арапска лига, Асоцијација нација Југоисточне Азије (*ASEAN*) укључујући Главни план о повезаности *ASEAN 2025*, *ASEAN* Мрежа паметних градова и *ASEAN* Иницијатива о повезивању повезаности, *ASEM* Група за повезивање, *BIMP* – подручје раста источно *ASEAN*, Централноазијска повезаност, Заједница латиноамеричких и карипских земаља (*CELAC*), Дубаи стратегија пута свиле, Стратегија ЕУ о повезивању Европе и Азије, Платформа повезивања ЕУ и Азије, Источно партнерство ЕУ, Евроазијски економски савез, Евроазијско партнерство, Форум о сарадњи Кине и Африке (*FOCAC*), Шире подручје Меконга (*GMS*), Савез за глобалну инфраструктурну повезаност, Међународни глобални пројекат, Сарадња између Ланцанга и Меконга, Организација америчких држава, Пацифичка алијанса, Форум пацифичких острва, Савез за средоземне и подрегионалне иницијативе сарадње између свих партнера. Видети: Сарадња Појас и пут обликовање светлије заједничке будућности – заједнички комунике округлог стола лидера на 2. форуму Појас и пут о међународној сарадњи, http://www.xinhuanet.com//2019-04/27/c_1124425237.htm.
Списак задатака и Други форум Појас и пут, 28. април 2019, http://www.xinhuanet.com//2019-04/28/c_1124425293.htm.

Lin Yongliang

China Center for Contemporary World Studies
Beijing (PR China)

Bri Cooperation System: General Framework and Development Path

Summary

56 |

Since the Belt and Road Initiative was brought up in 2013, a wide variety of mechanisms and platforms under its framework have sprung up, which actively led the initiative to a deeper and more practical fashion. OECD, WEF and other mechanisms and platforms with long-accumulated experience can inspire the initiative in building its cooperation system. In order to promote the system, we need to highlight the leading, professional, practical, popularity and justice-based characteristics of those mechanisms and platforms, to connect with which advanced ideas and institutions should be integrated dynamically into the process.

Keywords: Belt and Road, cooperation system, cooperation mechanism, global governance